

Discurs inaugural 2006-07

INAUGURACIÓ DEL CURS 2006-2007

Aquest és el primer acte d'inauguració de curs que tinc l'honor de presidir.

És un honor de veres i una enorme satisfacció. Estar al capdavant de la Universitat vol dir moltes coses, però és també procurar pel benestar i la satisfacció professional de totes aquelles persones que hi estudien i hi treballen, que hi treballem. Aquesta és una universitat que vol singularitzar-se pel seu tracte humà. És per això que vull començar amb dues felicitacions.

Primer, una que s'adreça a les persones que han rebut el premi extraordinari de doctorat. Les aportacions de la seva recerca mereixen l'agraïment de tota la societat i el reconeixement explícit de la Universitat. L'enhorabona.

Després, una altra que va destinada a l'Enric Viver, a qui avui hem lliurat la medalla de la Universitat de Girona amb motiu de la seva jubilació. La medalla reconeix la seva implicació i el compromís amb la institució. Moltes gràcies.

Avui és un d'aquells dies feliços. Inaugurem un nou curs acadèmic i l'inaugurem amb la voluntat col·lectiva, participada per tots, d'afrontar els complicats reptes que tenim entre mans amb la idea ferma de superar-los de l'única manera que sabem, de l'única manera possible: ajuntant i sumant els esforços, fent que la Universitat sigui un projecte compartit. És amb aquesta il·lusió que avui iniciem el curs.

Vull agrair d'una manera especial la presència del secretari general d'Universitats, de l'alcalde de Girona i del senyor Federico Mayor Zaragoza, que ens ha cridat l'atenció sobre la responsabilitat que avui se'ns reclama als universitaris: anar més enllà del silenci, fer sentir la nostra veu en un món i en una època en els quals, més que mai, és necessària la paraula *moral*, que activa i és capaç de canviar el rumb de les coses.

És en aquest sentit que em permeto de proposar-vos una reflexió. L'he extret de la primera part d'un discurs pronunciat per un destacat pensador europeu fa ben poc, a la Universitat de Ratisbona, en un acte similar a aquest. D'aquest discurs, polèmic per altres raons, el paràgraf que m'ha cridat l'atenció i que vull compartir amb vosaltres parla de la universitat que ell havia conegut quan hi exercia de docent i diu:

“Un dia al mes, hi havia un *dies academicus* en què els professors de totes les facultats es presentaven davant dels estudiants de tota la universitat, fent possible una veritable experiència d'*universitas*: era una experiència viva, la comprovació del fet que nosaltres, a pesar de totes les especialitzacions, que a vegades ens impedeixen de comunicar-nos els uns amb els altres, formem un tot i treballem en el tot de l'única raó amb les seves diferents dimensions”.

No us espanteu. No pretenc implantar aquest dia de l'acadèmic. Entre altres coses, perquè avui segurament seria impossible o, si més no, molt complicat. Però sí que em fa l'efecte que hi hauríem de pensar, per diverses raons, almenys des d'una perspectiva intel·lectual, ideal. Primera: l'obligació de tot professor de mantenir el contacte directe,

continuat i profitós amb l'alumne. En la perspectiva de la convergència europea, aquesta característica, aquesta obligació, si som capaços d'assumir-la en profunditat, ens identificarà i ens donarà un segell de qualitat.

Segona: és molt important, moltíssim, que ens adonem que “les especialitzacions” conformen un “tot”. Que no se'ns permet, que no se'ns hauria de permetre, viure aïllats, en torres d'ivori que ens protegeixin. Que hem de sortir i compartir experiències, que hem de posar el nostre coneixement a l'abast del coneixement dels altres, per discutir-lo, per abandonar seguretats, per embrancar-nos en aventures sòlides en les quals apleguem coneixements i experiències de tots aquells amb els quals compartim la *universitas*.

També ho deia Edgar Morin en l'estudi publicat l'any 2000 per la UNESCO, l'organisme que, com ja sabeu, l'il·lustre convidat d'avui va presidir al llarg de 12 anys:

“Normalment els investigadors desenvolupen la seva recerca en àmbits del coneixement cada vegada més estrets. La hiperespecialització porta l'expert a aïllar-se de la comunitat acadèmica. D'altra banda, el coneixement altament fragmentat i especialitzat no permet veure la globalitat i, per tant, la connexió amb la societat, i difícilment pot donar resposta als problemes de la societat, cada cop més pluridisciplinaris, transversals, multidimensionals i globals”.

És a dir: no solament és un deure com a universitaris, de cara a la societat, de cara al món en què vivim, sinó que es tracta d'una necessitat, perquè la nostra institució no perdi l'essència de la qual es nodreix. La totalitat feta a partir de fragments que s'ajunten, es coordinen, prenen volada justament perquè mantenen la consciència d'estar junts.

Tenim, segur, interessos a vegades allunyats. La mateixa estructura de la nostra universitat, els múltiples camps que abraça, les cultures d'on provenim, fan que ens parcel·lem. Al mateix temps, trebalem amb més intensitat, prioritzem, per moltes circumstàncies, o bé la docència o bé la recerca o bé la transferència de coneixement i de la tecnologia. Això és bo, perquè demostra vitalitat i flexibilitat, capacitat d'adaptació. Disposem d'un actiu sòlid, preparat per afrontar les dificultats, les oportunitats que ens esperen. I, sent bo, no deixa de ser insuficient. Docència, recerca, transferència són tres conceptes que reclamen també una visió global, amb la qual ens identifiquem. Que també serveixi per identificar-nos de cara a l'exterior. Tres potes sobre les quals descansa la nostra fortalesa com a institució.

Deixeu-me que faci un breu esment de totes tres.

La docència que impartim les universitats europees ha de preparar les persones per desenvolupar la seva tasca professional en una Europa sense fronteres. Això vol dir que la formació inicial ha de proporcionar un conjunt de competències valuoses dins un mercat de treball en canvi permanent. Aquestes competències són de diferents tipus: unes estan relacionades amb l'especialitat de cada titulació, altres amb les habilitats socials de cooperació i lideratge i altres amb la formació al llarg de la vida.

De les directrius de Bolonya també se n'extreu la necessitat de formar uns titulats superiors que hagin estat inspirats per un ensenyament en els valors humanistes i

socials. Ara i aquí em sembla que és bo que ho diguem i que hi insistim. En un món en ple atzucac, ens toca recuperar, sobretot a nosaltres, universitàries i universitaris, allò que al segle XVI s'anomenava nobilitas literaria, és a dir, la noblesa d'esperit. Més enllà d'altres tipus d'atributs concedits, ens hem d'esforçar en allò que exigeix esforç i constància. El conreu de l'esperit, la recerca de la veritat, ens revelen que l'essència de la llibertat, com deia Spinoza, és l'origen de la dignitat humana.

En aquest context, la convergència europea dels estudis universitaris l'hem d'entendre com una oportunitat única per recuperar l'alta missió de la nostra institució. Com ja sabem, les últimes notícies del Ministeri ens avisen d'un full de ruta que no és el mateix que teníem previst a Catalunya. Haurem d'aturar-nos i plantejar quin tipus de reacció ens toca tenir, sobretot perquè la universitat no esdevingui una mera acadèmia sinó un centre d'integració del saber i del coneixement, allà on l'estudiant ha de rebre estímuls per arribar al final del trajecte que ell mateix haurà escollit en funció dels seus interessos.

Pel que fa a la UdG, no vull entrar en detalls perquè és en l'imminent Claustre on ens tocarà de presentar les properes actuacions, fruit del treball realitzat els darrers mesos, i on tindrem oportunitat de debatre el present i d'analitzar les noves propostes de futur. Tot i això, no em puc estar d'esmentar els 13.740 estudiants matriculats aquest curs i els 15 màsters oficials que es posen en marxa aquest octubre.

La perspectiva d'uns nous estudis relacionats amb les ciències de la salut, la relació amb els centres de secundària, el reconeixement oficial a dos professors de la nostra universitat —la distinció Jaume Vicens Vives i la Creu de Sant Jordi a Salomó Marquès i a M. A. Canals, respectivament— són punts a favor de la docència de qualitat que tots defensem i a la qual ens devem.

Ramon Margalef, l'any 1981, i amb motiu de la lliçó inaugural del curs a la Universitat de Barcelona titulada “Meditació sobre la recerca a la universitat”, reflexionava:

“Qualsevol transmissió de coneixements comporta una degradació de llur qualitat amb una fatalitat prevista per les lleis de la termodinàmica i la teoria de la comunicació, i el que manté o, si s'escau, fa augmentar la qualitat de la informació transmesa són l'experiència i la reflexió [...]. La recerca és indispensable perquè els coneixements no es degradin en llur comerç i perquè tinguem esma d'infondre certa animació a algunes lliçons”.

No caldria afegir-hi gaire res més. La recerca com a garant de la qualitat de la docència, de la línia que relaciona el saber acumulat amb el coneixement que som capaços de transmetre. La baula que, a més, funciona com a detonant, com a motor d'explosió de la docència.

Els futurs estudis de grau i de postgrau es preparen sobre la base d'una més estreta vinculació entre docència i recerca, a la qual hauran d'habituarse professorat i estudiants. Serà un eix fonamental dels anys que ens tocaran de viure.

Al mateix temps, la innovació i la transferència de coneixement i tecnologia són transcendents per al desenvolupament econòmic i social del país. La investigació s'ha de posar al servei de la societat, a través del seu teixit productiu, perquè generi riquesa,

ocupació i benestar.

El concepte de transferència exigeix uns nivells de complicitat amb els agents econòmics i socials que la mateixa paraula no expressa prou bé. Es necessita un treball conjunt universitat-societat i universitat-empresa de manera sistemàtica i organitzada que comuniqui els sectors empresarials i la universitat en un marc comú. Aquest és el principal objectiu del que comencem a anomenar GRUP UdG, aquelles entitats amb les quals la Universitat de Girona comparteix objectius, projectes i decisions, juntament amb altres institucions i entitats socials:

- La Fundació Girona: Universitat i futur
- La Fundació Universitat de Girona: Innovació i Formació
- El Parc Científic i Tecnològic de la Universitat de Girona
- El CRIIT (el Centre de Recerca i Innovació de les Indústries Turístiques)
- Els nous instituts mixtos de recerca d'àmbit català que es troben en diferents fases del procés de creació i desplegament: l'ICRA, l'Institut Català de Patrimoni, el VIRVIG (d'imatge digital) i l'Institut Català de Turisme.

La universitat es deu a la societat i cal que es "justifiqui" davant seu. La necessitat de retre comptes del finançament públic rebut per les universitats i la de guanyar transparència davant la societat són motius més que suficients per valorar positivament l'avaluació de l'activitat universitària. No obstant això, hi ha un altre element de la cultura de l'avaluació que és de màxim interès per a les universitats: disposar d'informació sobre els resultats de la seva activitat i sobre la influència de les diferents variables que incideixen en aquests resultats. Es tracta d'un element clau per programar futures actuacions i per millorar la qualitat general de la universitat.

Assolir un alt nivell de qualitat és un repte i, alhora, una oportunitat per a la Universitat de Girona. Considerem aquests processos d'avaluació externa com un estímul perquè la UdG, conscient de la seva autonomia, prengui, de manera informada i responsable, les decisions que han de fer-nos forts, amb la pretensió de promoure la qualitat en tots els seus àmbits.

Al llarg d'aquest curs celebrem els 15 anys del naixement de la Universitat de Girona. És una dada significativa que ens ha de permetre l'alegria pel que hem aconseguit, l'anàlisi del que som i el disseny del que volem ser. Cal valorar com es mereix la presència destacada de la Universitat en el teixit social i cultural de Girona. Aquí mateix en tenim una mostra. Al llarg dels anys que el Teatre Municipal ha estat tancat per obres de reforma, la UdG ha col·laborat amb l'Ajuntament perquè la ciutat pogués disposar d'un recinte escènic en condicions. Avui, aquesta Aula Magna torna a ser-ho i cedeix el relleu al renovat Municipal.

Aquesta és, si voleu, una anècdota que revela la categoria a què em volia referir. És a dir, la implicació de la UdG en un concepte ampli de ciutat que en un acte solemne com el d'aquest matí vull refermar davant la màxima autoritat municipal.

De la mateixa manera vull refermar el compromís de la Universitat de Girona amb l'entorn local i comarcal. Les relacions de la UdG amb el teixit empresarial, cultural, educatiu, institucional, associatiu i d'entitats i serveis de les comarques gironines són l'element fonamental per justificar l'existència de la universitat en el seu context geogràfic i social.

La UdG necessita l'esforç de tots, universitaris, ciutadans, institucions, per afrontar els dies que han de venir. Necessita un finançament adequat, necessita dotar de contingut i d'entusiasme tots els projectes que tenim entre mans —la ja esplèndida i immediata realitat del Parc Científic i Tecnològic, les noves infraestructures, les millores del personal d'administració i serveis, les polítiques de professorat, l'espai europeu. La UdG necessita i ofereix, per sobre de tot, complicitats i una actitud despresa i entusiasta. Estic segura que la tindrem, que plegats farem possibles els nostres somnis.

DECLARO INAUGURAT EL CURS ACADÈMIC 2006-2007 DE LA
UNIVERSITAT DE GIRONA

Moltes gràcies.